

[Радосвет Коларов](#)

[Култура - Брой 6 \(2578\), 19 февруари 2010](#)

Не съм поклонник на институтските сливания и ще засегна накратко един аспект на тази тема. Подразбиращ се на пръв поглед бонус на институтските обединения е стимулирането на интердисциплинарните изследвания. Това обаче е илюзия. Интердисциплинарният подход изисква поглед отвън, „извънположеност“, казано по Бахтин. На границата между науките протичат напрежения, импулси, откриват се епистемологически ниши, които се запълват чрез разработване на нови, хибридни области. Това става чрез контакти между секции и проблемни групи от различни институти, контакти, които се учредяват ad hoc за решаване на нововъзникнали проблеми. Това сътрудничество в някакъв смисъл е подривно спрямо господстващата парадигма в науката, в някакъв смисъл създава вътрешен хаос (разбира се, плодотворен), в някакъв смисъл е по своята насоченост **извънинституционално**. Най-малко подходящ климат за създаване на нови идеи и научни полета в науката е администрираното предварително обединяване на науките, което възниква не отдолу, като работещ механизъм по логиката на научния развой, а отгоре, като втвърдена административна структура. Искам да поставя и един по-общ въпрос, свързан с ефективността на хуманитарните науки. Хуманитарните науки имат своя специфика, която не може да се мери с пари и брой цитати. Прословутият импакт фактор, за който ни се натяква от някои всезнайковци от точните науки, означава брой цитати. Хуманитарните науки имат свой импакт фактор, който залага на значението на думата „импакт“, която на английски означава въздействие. Неоценимо и неизчислимо е въздействието върху обществото, което произвежда научният хуманитарен продукт, защото контролира и насочва духовни енергии. Словото може да вдигне хората на бой, едва ли е нужно да напомням „Марсилезата“; и този „импакт“, очевидно е, няма как да се мери с количествени показатели. Ако примерът изглежда краен и неподходящ, за да бъде аргумент в полза на научните изследвания, боравещи със словото, достатъчно е да се посочи, че хуманитарните науки утвърждават духовни ценности, модели за избор в кризисни ситуации, изследват художествени механизми, които действат катарзисно, правят човека повече отговорен, повече задаващ въпроси към себе си, повече готов да разбере другия. Това е особено важно в едно вулгарно прагматизирано, бездуховно общество. В никакъв случай не отричам признанието в научната общност, изразяващо се в цитирания. Но трябва да се осъзнае, че хуманитарните научни продукти изискват разработване на специални качествени критерии за оценка, които досега, твърдя, не са разработени.

(Изказване на кръгла маса „Хуманитарните науки и реформата в БАН“, организирана от Института за литература на 11 февруари т.г.)